

EESTI GAIDLUS

50
AASTAT

1920 - 1970

EESTI PEDAGOOGIKA
ARHIIVMUSEUM
K. 13625

Lõkkes näeme koitu
Tõusmas uues väes.
Loodame ka võitu,
Kui me käsikäes.

(Marie Kull)

MÕNED MÄLESTUSTEKILLUD EESTI GAIDLUSE JUUBELIKS

Kerin mõttelõnga tagasi aastakümneid, et sealt väljanoppida midagi huvitavat, põnevad gaidluse 50-ndaks aastapäevaks.

See ei ole nii kerge, sest esiteks ei jookse lõng enam ühtlaselt ja kergelt — sisse lööb hulk sõlmi, mis ajavad mõttelõnga sassi, paneb nagu korraks seisatama, et mis siis nüüd juhtus: mis põnevad jäi nüüd mällu kinni? Oli see huvitav seik laagrist, või mõnest aastakoosolekust, või Maleva tegevusest?

On korraga niipalju, mis tahaks paberile panna, mälestused läheks nagu omavahel sõnutlema, et kellel eesõigus...

Teen siiski sellise otsuse, et nopin siit ja sealt mõne väikese loo. Algan Valga Gaidide Malevaga, kust algas ka minu gaidluse tee. Maleva alg-aastail oli Maleva panemaks Valga Gümnaasiumi ajaloo õpetaja prl. Marie Kull, kes lõi ka esimese eestikeelse laagrilaulu "Kogunud me siia lõkketulele...". Tema lahkumisel Valgast oli maleva vanema leidmine minu kui malevajuhi ülesanne. Samaaegselt oli meie kooli tulnud noor eestikeele ja võimlemise õpetaja Liis Juske — ja täis lootust pöördusin tema poole. Kuid Liis leidis, et gaidlus pole vaba-aja veetmise vorm eesti tütarlapsele. Ta asutas kooli noortest noorteringi, mille nimeks "Taaratütred" ja palus gaidle nendega ühineda. Meie otsus oli aga kindel gaididena edasi tegutseda. Usun, et see oli meie kindel usk gaidlusesse, mis muutis ka Liisu meele ja temast sai Valga Gaidide Maleva vanem. Ja meie kõikide suureks rõõmuks mitte ainult Valgas — vaid hiljem kogu gaidlusele Eestis. Loodan, et Liis seda väikest lugu pahaks ei pane!

Teisena oleks väike episood Kiidjärve laagrist, mis oli üks toredamaid laagreid kodumaal. Võtsin sellest laagrist osa Pärnu Maleva all-laagri juhina. Mäletan, et jõudsimme laagrisse ilusa ilmaga ja toredas meeleolus. Laager asus looduslikult väga ilusas kohas. Läbi laagri väljaku jooksis kiirevooluga jõgi — ja sellele jõele teisel kaldal asus "pärnakate" laagri koht. Olime ainukesed laagrielanikud teisel kaldal, kuid see meid väga ei kurvastanud. Ainuke mure oli, kuidas sellest jõest üle teisele kaldale jõuda kogu laagri varustusega. Silda me ehitama ei hakanud, et kui oleme lahutatud, siis seda ka korralikult! Siin oli hea nõu kallid — ja selle leidsimegi! Minul kui maleva pikemal liikmel tuli leida madalam koht jõele ületamiseks. Kui minu peanupp ikka veel veest välja paistab, siis võivad ka teised järele tulla!

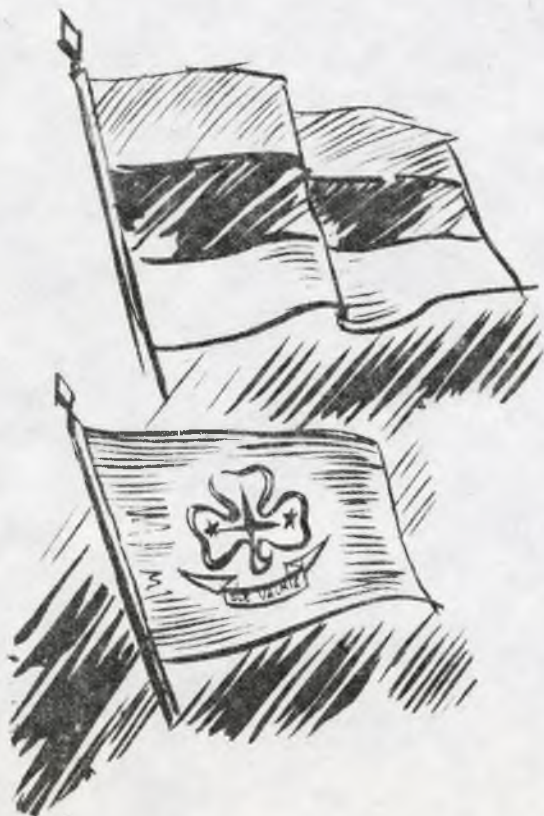
Jõudsimme võrdlemisi õnnelikult üle jõele ja algasime oma laagri ülesehitamisega. Sellest sai üks idee-rikkamaid all-laagreid. Hinnati laagri ülesehitamist ja kaunistamist. Meil oli laagri kohvik "Pannkook" ja laagri vaim "Onkel Toldi". Ehitusmeistrid olid Mia Pelt ja Tamara (Truss) Selling, kellel ei olnud kunagi ideedest puudu.

See laager oli täis seiklusi pärnakatele ja mõtlen tänutundes kõikidele neile toredaile — nii juhtidele kui gaididele, kus nad ka praegu ei asu.

Mõtlen, et lõpetan selleks korraks oma mälestuste salves tuhnimise, eks ma jatkan kunagi edaspidi.

Oli mõtte puudutada ka saatuslikku aastat 1940 Eesti Gaidlusele kodumaal — kuid seda nagu ei suuda, ei taha rikkuda juubeli meeleolu.

Alma Väina

EGL KIRIKOOSOLEK 1/70

=====

- 1. Juubeliehte valmistamiseks on lõpuks saavutatud kokkulepe eesti kullasepp Pastarusega, kes valmistab ehte ühe Eestist kaasa-toodud originaal-ehte järgi. Ehted valmivad veebruari kuus ja seejärel võime neid soovijaile välja saatma hakata. Kuna senini ainult USA Maleva on teatanud oma esialgsed soovid juubeliehte arvu suhtes ja neil oli soov ainult ühe punase tilgutiga ehte saamiseks, siis pole seda ehet olnud võimalik teha kahte värvi kiviga, vaid juubeli-ehe on esialgselt valmistatud hõbedast valge kristall-kivi tilgutiga.

Hind: 30 Rkr. = \$ 6.0.

Tellides 50 ehet saab 10% hinna-alandust, kuna tellides 100 ehet maksab ehte tükk 25.00 Rkr. = \$ 5.0.

Suuremal hulgal tellides võib juhtuda, et peame tehnilistel põhjustel tellimise täitma mitmes jaos, kuid hinna arvestame ikka kogu tellimise ulatuses. On vajalik tellimise juures ära märkida, mitu ehet otsekohe vaja on ja mitu võib hiljem saata.

Juubeli-ehe, on nagu kõik teavad, sõle kuuline, kuid seda võib saada ka ketiga kaelas kandmiseks. Hind on sama, kuid tellimise juures tuleb ära märkida, mitu ehet tahetakse sõlena kandmiseks ja mitu ketil kandmiseks.

Tellimine saata minule nii kiiresti kui võimalik (Virge Hint, Tunag. 3 AII, Uppsala, Sweden) — ja samaaegselt tasuda tellitud ehete hind varahoidja kätte aadressil:

Eesti Gaidid Paguluses, c/o Kiviaed,
Checkräkning nr. 1030 4991
Svenska Handelsbanken, Västerås, Sweden

- 2. Eesti Gaidid Maleva Kanadas poolt on tulnud ettepanek "Rahvatantsija" erikatse nõuetele:

"Katse nõuded on samad, mis Eesti Skautide Maleval Kanadas. Kuna suur osa nii gaidide kui ka skautide malevate liikmetest kuulub asukoha linna rahvatantsurühma, leidsime vajaliku olevat, et ka gaidide huvialalist tegevust hinnatakse gaidi katse raamides. Katse täiendamiseks või muutmiseks oleme ettepanekute eest tänulikud."

Uued erikatse märgid on valminud EGMK jaoks. Neid on ka võimalik sealt tellida 25 senti tükk. Tutvumiseks võib saada märkide komplekti EGL Keskbüroolt.

RAHVATANTSIIA ERIKATSE NÕUDED:

1. Oskab tantsida vähemalt viis eesti rahvatantsu, neist ühe naiste tantsu.
2. Oskab vähemalt kolm eesti ringmängu
3. On võimeline õpetama üht eesti rahvatantsu hing organiseerima ja juhtima rahvatantse ning ringmänge.
4. Omab lihtsa rahvatantsuka sobiva rahvariituse.

Uute katsejärgkude nõuete koostamisel "Katsemärkmiku" jaoks kasvas välja arusaamine, et tulevikus peaks rahvuslikus katsete andmises toimuma erikatsete osa suuremas ulatuses kui senini. Areng on näidanud, et see moodus muutub pikapeale vajalikuks, kui katsejärgkude andmine ära kaob, või kui töökavad ümber tehakse, nagu seda mõnes lipkonnas juba on tehtud Rootsi Malevas. Rootsi gaidide-skautide emaorganisatsioonides

on kavatsus katsejärgud hoopis ära kaotada ja ka mujal peetakse endist katsete süsteemi aegunuks.

Sellega arvestades tuleb meil ümber töötada ka omad rahvuslikud ainete kavad ja suuremal määral üle minna erikatsete peale, kus tegevus on rohkem piiratud ühele ainete-grupile. Sellepärast soovitatakse vastu võtta EGM Kanadas ettepaneku.

- Vastus: a) pooldan EGM Kanadas ettepanekut
b) soovin järgmisi muudatusi ja parandusi ettepanekus
c) olen EGM Kanadas ettepaneku vastu

3. Ettepanekud 1970. a. EGL tegevuskavaks tulevad saata minule enne 10. veebr. s. a. — nii et neid jõuaks arvesse võtta EGL Keskbüroo koosolekul 14-15. veebr.

4. EGL Keskbüroo on muretsenud mitmesugust materjali EGL lattu: katsemärgimikke, vööpandlaid, diplomeid, märke ja õppematerjale. Tellimised on alati seotud suurte väljaminekutega, mida nii kergesti ega kiiresti tagasi ei saa ja nii annab pidevalt tunda rahapuudus. Näiteks on praegu väga kahtlane, kust saada raha Mustrikogu väljaandmiseks. Trükikoda tahab kohe makstud saada, kuid tagavarasid selleks on meil vähe. Meil on õnnestunud saada toetusi Rootsist paarilt organisatsioonilt. Näiteks on Eesti Komitee andnud toetust 500 krooni kirjandite võistluse auhindade jaoks ja 500 krooni "Ühendaja" laagri ellutöödeks. Ka teistest maadest peaks olema võimalik saada mõningaid toetusi EGL tööks.

EGL Keskbüroo oma viimasel koosolekul otsustas pöörduda kõikide Malevate poole, et nad hangiksid toetust EGL tööks õppematerjali ja mustrikogu väljaandmiseks. Loodame neid toetusi saada juba 1970 aasta esimesel poolel. Toetusi võib paluda E. gaidluse juubeli puhul, kuna selles osas on mitmeid suuremaid väljaminekuid ette näha.

5. EGL Keskbüroo koosolekul 1. ja 2. nov. 1969 arutades kriitikat 1968 aasta majandusaruande kohta, leiti see olevat põhjendamatu. Majandusaruannet on võimalik koostada mitmet moodi, kuid raske oleks aruandes ära tuua kõik väljaminekud, mis aasta jooksul tehtud. See on revisjonikomisjoni kohus kontrollida, et asjaajamine on korras. Majandusjuht lubas, et ta katsub vastu tulla ja ettetoodud soove sissetulekute osas, kus eraldi märkida toetusi. Senini pole toetusi mujalt saadud, kui Eesti Komiteelt Rootsis ja seda pole ka raske aruandes ära tuua.

VASTUSED KIRIKOOSOLEKULE 10. VEEBRUARIKS s. a.

=====

VIRGE

+++++
VIIMASED UUDISED _ VIIMASED UUDISED _ VIIMASED UUDISED
+++++

Käesolevaga teatan, et Eesti Skautlikud Noored Brasiilias kuuluvad Brasiilia Gaidide Liitu.

Selle organisatsiooni liikmeina kõik eesti gaidid ja skaudid Brasiilias kannavad brasiilia gaidi töötusmärki ja maksavad liikmemaksu, aga Brasiilia Gaidide Liit ei takista meie vormi kandmist ja eritegevust.

Heade gaidlike tervitustega

MARLENE SUURSOO, maleva juht

S E K R E T Ä R I

- 5 -

=====

KIRIAKAST

ARUANDED

Malevate aruannete ühtlustamiseks oleme koostanud uued aru- ande planketid, kuna varem-saadud aastakoosoleku aruannete/protokollide andmete rägastikust vajalikke arve ja nimesid välja noppides on sageli tekkinud vigu ja ebaõigeid andmeid. Ja selle pahanduse vältimiseks ongi koostatud ühtlane aruande-plankett, mis igale ma levajuhile tänase ringkirja lisana kaasas.

Palun kõiki malevajuhte hoolt kanda, et 1969 aasta aruandeks vajalikud andmed saaks selle paberi kohaselt planketile kantud ja täidetud aruanne võimalikult kiiresti mulle saata. Võimalikult juba lo.2.70.

Samaaegselt palun teatada kõik muudatused Esindajatekogu koosseisus — nii isikulised muudatused kui ka aadressimuudatused endiste liikmete osas. Koostamisel on uus Esindajatekogu nimekiri täpsete andmetega.

ÕPPEMATERJALE

EGL laos on mitmeid õppematerjale, muuhulgas ka viimasena trükitud gaidaritöö "Eesti Rahvuslikud Toidud". Seda on mitmed malevad juba tellinud, aga tahaksin loota sellele suuremat levikut, kuna see mitte ainult gaidlik materjal ei ole, vaid igale eesti perenaisele heaks näpunäiteks olla võib, kui mõnede pühade puhul lisaks moodsa tänapäeva toidusele lile ka mõni eestipärane ja esiemade poolt pärandatud toit saaks lauale. Seda õppekirja saab tellida ainult (S. Tomson, Brunnsv. 4, 430 70 Sävdalen) ja selle hinnaks on 5:- Rkr = Oleks lihtsam, kui lipkalt või malevate viisi saaksite tellimisi koguda - et siis saata alles saadud tises.

Üks proovieksemplar sellest õppekirjast on igale malevajuhile välja saadetud tavalise postiga.

MUSTRIKOGU

Koostamisel on Eesti Mustrikogu ja selle ilmumine täiendatud kujul saadeteoks loodetavasti Jüripäevaks. Kogusuurus 100-120 A4 lehekülge (sama, kui selle ringkirja suurus). Sisus on äratoodud vähemalt 4 meie tüüpilisemat rahvarõivast täpse joonistuse ja kirjeldusega ning õpetusega valmistamiseks. Sellele lisaks mitmeid originaal-mustreid eesti rahvarõiva osas, nii vöö- kui lill-kirjana. Täpne kirivöö ja kõlade valmistamise õpetus, samuti mitmed näpunäited erinevate paelte ja nõõride valmistamiseks.

Umbes üks kolmandik Mustrikogu sisust on pühendatud eesti mustrite kasutamiseviisidele tänapäeva moodsas käsitöös, samuti on eesti mustreist vastava eriala-isiku poolt kavandatud ja kujundatud mitmed moodsamad mustrid, kusjuures alg-allikaks ikkagi jäänud meie rahvapärane muster.

Veel ei saa selle mustrikogu osas täpset müügihinda öelda, kuna mitmed kalkulatsioonid veel käsil. Kuid - mind huvitaks eelkõige nüüd väike eelgallup: kas on huvi selle mustrikogu vastu malevates ja kui mitu oleks mõeldav seda levitada. Hinna küsimus oleneb suuresti ka tellimise arvust — nii võib hinna kõikumine olla 15 - 25 Rkr vahel. Loodan kuulda arvamus malevatest!

Gaidtervitustega!

SUSANNA

ÜHENDAJA ERITEATED

=====

Kallid gaidstõsarad!

Aeg kaob kiirelt — imelik on mõelda, et laager on juba selle aasta sees. C
Cotuse ärevust kokkusaamiseks ja igatsus jälle sõpru kohata — on mägata kõikjal.

Mul oli väga meeldiv kokku saada gaidritega nii Ameerikas kui Kanadas. Eriti viimased võtsid mind suurepäraselt vastu, veetsime ühe kena õhtu koos gdr Kullango mugavas kodus Torontos. Suur tänu teile kõigile! Loodan teid kõiki näha Ühendajas!

Gaidtervitustega

Hell Gering

1. Juubelilõkke suhtes on olnud nõupidamisi, kuidas seda kõige otstarbekamalt läbi saaks viia. Leiti, et iga Malev Eesti ajaloo osa jaoks võiks toime tulla 10 minutiga ja oma Maleva ettekandeks samuti 10 minutit. Lõkke pikkus tohiks kõige rohkem olla 2 tundi.

Kui kroonikaid ja põimikuid rohkem on, siis võib neid ära kasutada teistel gaidide lõketel.

Juubelilõkke kaheks osaks jaotada, nii kui üks ettepanek oli, n.ö. kahe õhtu peale, oleks kahju, kuna külalised ja skautide pere kindlasti tahaks meie tervet lõket näha.

Kava suhtes tahan nii palju öelda, et eriti oma Malevate osas võiks meeleldi olla sees mõned lõbusamad numbrid, et kõik ei oleks nii väga tõsine.

Soovin ettepanekuid Juubelipäeva ennelõunase kava suhtes, ainult Kanada on siiani vastanud.

2. Ettepanek "Ühendajas" peetavaile diskussioonidele teemade näol on: "Rühmatöö" (gaidritöö), "Noorte usulised probleemid tänapäeval" ja Kanadas peetud ettekanne "Mida soovib eesti tütarlaps eesti gaidluselt tänapäeval". Soovin veel ettepanekuid.
3. Palume ka kõiki Malevaid kaasa võtta oma lipkondade lipud, Malevate lipud ja ravis kantava (varda otsas) riigilipu — asukohamaa ja ka eesti lipu.